

**PAŃSTWOWA
KOMISJA WYBORCZA**

ZPOW-903-5/04

Warszawa, dnia 1 marca 2004 r.

**INFORMACJA
O CZYNNYM I BIERNYM PRAWIE WYBORCZYM
W WYBORACH DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO
PRZEPROWADZANYCH W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
ORAZ O WARUNKACH UDZIAŁU W GŁOSOWANIU W TYCH WYBORACH**

Państwowa Komisja Wyborcza informuje, że zasady wybierania posłów do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej określone są ustawą z dnia 23 stycznia 2004 r. — Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 25, poz. 219).

Przepisy ustawy regulują zasady uczestnictwa w tych wyborach obywateli polskich oraz obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi.

Określenie „obywatel Unii Europejskiej” obejmuje zarówno obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej w jej kształcie do dnia 30 kwietnia 2004 r., jak obywateli państw, które staną się członkami Unii Europejskiej z dniem 1 maja 2004 r.

Określenie „państwo członkowskie Unii Europejskiej” obejmuje zarówno państwa członkowskie Unii Europejskiej w jej kształcie do dnia 30 kwietnia 2004 r., jak państwa, które staną się członkami Unii Europejskiej z dniem 1 maja 2004 r.

Ilekoć poniżej mowa o „wyborcy” bez bliższego określenia, rozumie się przez to zarówno wyborców, którzy są obywatelami polskimi, jak wyborców, którzy są obywatelami Unii Europejskiej niebędącymi obywatelami polskimi.

I. Prawo wybierania (czynne prawo wyborcze)

Prawo wybierania posłów do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej ma:

- każdy obywatel polski, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat, pod warunkiem, że nie został pozbawiony praw publicznych lub ubezwłasnowolniony prawomocnym orzeczeniem sądu, ani pozbawiony praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu,
- obywatel Unii Europejskiej niebędący obywatelem polskim, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat oraz, zgodnie z prawem, stale zamieszkuje w Polsce i został ujęty w stałym rejestrze wyborców, o ile nie został pozbawiony praw wyborczych w wyborach do Parlamentu Europejskiego w państwie członkowskim Unii Europejskiej, którego jest obywatelem.

II. Prawo wybieralności (bierne prawo wyborcze)

Prawo wybieralności do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej ma osoba, która:

- ma prawo wybierania posłów do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej,
- najpóźniej w dniu głosowania kończy 21 lat,
- nie była karana za przestępstwo popełnione umyślnie, ścigane z oskarżenia publicznego,
- od co najmniej 5 lat zamieszkuje w Polsce lub innym państwie członkowskim Unii Europejskiej.

III. Udział w głosowaniu

Głosowanie zostanie przeprowadzone w obwodach głosowania utworzonych:

- na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym w obwodach głosowania utworzonych w szpitalach, zakładach pomocy społecznej, zakładach karnych oraz aresztach śledczych,
- za granicą,
- na polskich statkach morskich.

1. Głosowanie obywateli polskich w miejscu stałego zamieszkania w Polsce

Wyborcy będący obywatelami polskimi, którzy są zameldowani na pobyt stały na obszarze gminy, a nie złożyli wniosku o wpisanie do stałego rejestru wyborców w innym miejscu oraz wyborcy będący obywatelami polskimi, którzy zostali wpisani do rejestru wyborców na własny wniosek, na podstawie stałego rejestru wyborców zostaną wpisani z urzędu do spisów wyborców sporządzanych dla poszczególnych obwodów głosowania.

Wyborcy, którzy są zameldowani na pobyt czasowy zostaną ujęci w spisach wyborców w miejscu ich zameldowania na pobyt stały.

2. Głosowanie obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi

Obywatele Unii Europejskiej niebędący obywatelami polskimi, stale zamieszkali na obszarze gminy, posiadający prawo wybierania mogą uczestniczyć w wyborach pod warunkiem, że najpóźniej w 30. dniu po zarządzeniu wyborów złożą w urzędzie gminy wniosek o wpisanie do stałego rejestru wyborców.

Do wniosku należy załączyć:

- kserokopię ważnego dokumentu stwierdzającego tożsamość wnioskodawcy,
- pisemną deklarację, w której wnioskodawca poda: swoje obywatelstwo i adres stałego zamieszkania w Polsce, nazwę okręgu wyborczego albo miejscowości w państwie swojego pochodzenia, gdzie jest umieszczony w rejestrze wyborców,

oświadczenie, że zamierza korzystać z czynnego prawa wyborczego tylko w Polsce oraz oświadczenie, że w państwie swojego pochodzenia nie został pozbawiony czynnego prawa wyborczego.

Obywatele Unii Europejskiej niebędący obywatelami polskimi, którzy nie zostaną wpisani do stałego rejestru wyborców zgodnie z tymi zasadami nie będą mogli uczestniczyć w wyborach.

Wpisani do stałego rejestru wyborców obywatele Unii Europejskiej niebędący obywatelami polskimi zostaną z urzędu umieszczeni w spisach wyborców w miejscu stałego zamieszkania w Polsce. Dopisywanie tych wyborców do spisów wyborców poza miejscem stałego zamieszkania odbywa się na analogicznych zasadach, jak dopisywanie do spisów wyborców obywateli polskich, pod warunkiem, że zostali oni wpisani do rejestru wyborców w miejscu stałego zamieszkania.

3. Głosowanie poza miejscem stałego zamieszkania

Głosowanie w szpitalach, zakładach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych

Wyborcy, którzy będą przebywać w dniu wyborów w szpitalach, zakładach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych zostaną wpisani do spisów wyborców sporządzonych dla obwodów głosowania utworzonych w tych jednostkach i będą mogli głosować w tych obwodach. Dyrektor jednostki powiadomi osoby przebywające w jednostce o umieszczeniu ich w spisie wyborców.

Obywatel Unii Europejskiej niebędący obywatelem polskim może zostać wpisany do spisu wyborców w wyżej wymienionej jednostce pod warunkiem, że wcześniej został wpisany do stałego rejestru wyborców w miejscu stałego zamieszkania.

Wyborca wpisany do spisu wyborców w wyżej wymienionej jednostce zostanie z urzędu skreślony ze spisu w miejscu stałego zamieszkania.

Osoby, które przybędą do wyżej wymienionych jednostek w dniu wyborów, będą mogły głosować w obwodach utworzonych w tych jednostkach wyłącznie na podstawie zaświadczeń o prawie do głosowania.

Głosowanie w miejscu pobytu czasowego, po dopisaniu do spisu na wniosek wyborcy

Wyborcy, czasowo przebywający poza miejscem zameldowania na pobyt stały (w tym wyborcy zameldowani na pobyt czasowy) **oraz wyborcy nigdzie nie zamieszkali**, którzy chcą wziąć udział w głosowaniu w miejscu czasowego pobytu powinni złożyć wniosek o dopisanie do spisu wyborców.

Wniosek składa się w urzędzie gminy, na obszarze której czasowo przebywa wyborca, **najpóźniej w 10. dniu przed dniem wyborów.**

Żołnierze pełniący zasadniczą lub okresową służbę wojskową oraz pełniący służbę w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych lub odbywający ćwiczenia i przeszkolenie wojskowe, ratownicy odbywający zasadniczą służbę w obronie cywilnej poza miejscem stałego zamieszkania, policjanci z jednostek skoszarowanych, funkcjonariusze Biura Ochrony Rządu, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej oraz Służby Więziennej pełniący służbę w systemie skoszarowanym, którzy chcą wziąć

udział w głosowaniu w miejscu odbywania służby, powinni złożyć wniosek o dopisanie do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie w danej miejscowości.

Wniosek składa się w urzędzie gminy między 21. a 14. dniem przed dniem wyborów. Osoby, które przybyły do miejsca zakwaterowania po tym terminie mogą złożyć wniosek najpóźniej w 2. dniu przed dniem wyborów.

Wyborcy niepełnosprawni mogą głosować w wybranym przez siebie obwodzie głosowania dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych na obszarze gminy, w której stale zamieszkują. W tym celu powinni oni złożyć wniosek o dopisanie do spisu wyborców w wybranym obwodzie. **Wniosek składa się w urzędzie gminy najpóźniej w 10. dniu przed dniem wyborów.**

Obywatel Unii Europejskiej niebędący obywatelem polskim może zostać dopisany do spisu wyborców w miejscu pobytu czasowego pod warunkiem, że wcześniej został wpisany do stałego rejestru wyborców w miejscu stałego zamieszkania.

Wyborca dopisany do spisu wyborców na własny wniosek zostanie z urzędu skreślony ze spisu w miejscu stałego zamieszkania.

Głosowanie na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania

Wyborca, który zamierza zmienić miejsce pobytu przed dniem wyborów może otrzymać **zaświadczenie o prawie do głosowania**. Z zaświadczeniem takim można głosować w dowolnym obwodzie głosowania w kraju, za granicą lub na polskim statku morskim.

Wniosek o wydanie zaświadczenia o prawie do głosowania składa się w urzędzie gminy, w której wyborca będzie ujęty w spisie wyborców, najpóźniej w 2. dniu przed dniem wyborów.

Wyborca, któremu wydano zaświadczenie o prawie do głosowania zostanie z urzędu skreślony ze sporządzonego spisu wyborców.

Głosowanie w kraju obywateli polskich stale zamieszkałych za granicą

Obywatele polscy stale zamieszkali za granicą, którzy będą przebywać w kraju w dniu wyborów, mogą wziąć udział w głosowaniu w dowolnym obwodzie głosowania, jeśli przedłożą obwodowej komisji wyborczej ważny polski paszport oraz dokument potwierdzający, że stale zamieszkują za granicą. Dokumentem takim może być np. karta stałego pobytu, dokument potwierdzający zatrudnienie za granicą lub dokument potwierdzający uprawnienie do korzystania ze świadczeń ubezpieczenia społecznego za granicą. Na tej podstawie obwodowa komisja wyborcza dopisze taką osobę do spisu wyborców, zaznaczając to w paszporcie przez odciski pieczęci komisji i wpisanie daty na ostatniej stronie przeznaczonej na adnotacje wizowe. Obywatele polscy stale zamieszkali za granicą mogą również głosować na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania wydanego przez konsula, o ile zostali na swój wniosek wpisani do spisu wyborców w obwodzie głosowania utworzonym za granicą.

4. Głosowanie w obwodach głosowania utworzonych za granicą

Obywatele polscy stale zamieszkali za granicą w celu wzięcia udziału w głosowaniu powinni złożyć do właściwego konsula wniosek o wpisanie do spisu wyborców w obwodzie utworzonym za granicą.

Obywatel polski, a także obywatel Unii Europejskiej niebędący obywatelem polskim, stale zamieszkały w Polsce, a przebywający czasowo za granicą, może zostać wpisany do spisu wyborców w obwodzie utworzonym za granicą pod warunkiem, że wcześniej został wpisany do rejestru wyborców w miejscu stałego zamieszkania w Polsce.

Wniosek składa się ustnie, pisemnie, telefonicznie, telegraficznie lub telefaksem. W zgłoszeniu podaje się: nazwisko i imiona, imię ojca, datę urodzenia, miejsce stałego zamieszkania oraz numer ważnego paszportu, miejsce i datę jego wydania. Obywatele Unii Europejskiej niebędący obywatelami polskimi mogą podać numer innego ważnego dokumentu stwierdzającego tożsamość i muszą podać dodatkowo miejsce wpisania wyborcy do rejestru wyborców w Polsce.

Wniosek o wpisanie do spisu wyborców w obwodzie utworzonym za granicą składa się najpóźniej w 5. dniu przed dniem wyborów.

Wykaz obwodów głosowania utworzonych za granicą określa Minister Spraw Zagranicznych w drodze rozporządzenia, które jest publikowane w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Wykaz tych obwodów głosowania będzie dostępny również we wszystkich polskich placówkach konsularnych, delegaturach Krajowego Biura Wyborczego oraz na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej www.pkw.gov.pl.

5. Głosowanie w obwodach głosowania utworzonych na polskich statkach morskich

Wyborcy przebywający w dniu wyborów na polskich statkach morskich, w celu wzięcia udziału w głosowaniu powinni złożyć do kapitana statku wniosek o wpisanie do spisu wyborców w obwodzie utworzonym na statku, chyba, że posiadają zaświadczenie o prawie do głosowania.

Wniosek o wpisanie do spisu wyborców w obwodzie utworzonym na polskim statku morskim składa się najpóźniej w 5. dniu przed dniem wyborów.

Wykaz obwodów głosowania utworzonych na polskich statkach morskich określa Minister Infrastruktury w drodze rozporządzenia, które jest publikowane w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Wykaz tych obwodów głosowania będzie dostępny również we wszystkich polskich placówkach konsularnych, delegaturach Krajowego Biura Wyborczego oraz na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej www.pkw.gov.pl.

6. Dopisywanie wyborców do spisów w dniu głosowania

W dniu wyborów obwodowe komisje wyborcze dopisują do spisu wyborców jedynie tych wyborców, którzy:

- przedłożą zaświadczenie o prawie do głosowania,
- zostali pominięci w spisie, jeżeli udokumentują, że stale zamieszkują na terenie danego obwodu głosowania, a urząd gminy potwierdzi, że nie otrzymał zawiadomienia o utracie przez nich prawa wybierania lub o objęciu spisem wyborców w innym obwodzie,

- zostali skreśleni ze spisu w związku z umieszczeniem w spisie wyborców w szpitalu lub zakładzie pomocy społecznej, jeżeli udokumentują, że opuścili szpital lub zakład pomocy społecznej w przeddzień wyborów,
- są obywatelami polskimi stale zamieszkującymi za granicą, głosującymi w kraju na podstawie ważnego polskiego paszportu,
- przybyli do szpitala lub zakładu pomocy społecznej w przeddzień wyborów.

Terminy wykonania poszczególnych czynności wyborczych zostaną określone postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o zarządzeniu wyborów do Parlamentu Europejskiego. Informacja o tych terminach będzie dostępna na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej **www.pkw.gov.pl**, w delegaturach Krajowego Biura Wyborczego oraz we wszystkich polskich placówkach konsularnych.